

איינען אנדרען אונד בעסערען סוביעקט אויף צו נעהמען:

בייא דער אויפנאהמע איינעס יינגלינגס וויא פארגעשריבענען, זאללען מייע אדמיניסטראטארען אדער סוקסעסארען אימער אים אויגע האלטען, ווען עס מעגליך איזט, איינען זאלכען יינגלינג אויס מיינער אנפרוואנדטען פאמיליע צו פינדען, דער אלסדאן דען פארצוג האבען זאלל פאר איינעם מיר ניכט אנפרוואנדטען, מיט פארבעהאלט דאס ער ניכט וועניגער מיט גוטעם וויללען אונד אייפר בעזעעלט אונד מיט גייסטעס פרמעגען בעגאבט זייא צור ערריכונג מיינעס ענדצוועקס וועלכעס אייגענטליך אונד דייטליך איזט, טוגענדהפטע יינגלינגע צו דער פאללקאממען קענעניס דעס תלמודס אונד קאממענטארען צו ערציעהן אונד וויא געזאגט ווירד ער מורה הוראה בישראל זיין קענען, ווען אלזא קיין זאלכער יינגלינג אונטער מיינער פאמיליע צו פינדען איזט, זא זאללען מייע אדמיניסטראטארען אדער דערען סוקסעסארען לעדיגליך דארויף אכט געבען, דאס דער יינגלינג דען זיא דאצו ערוועהלען, מיינער פארגעשריבענען בעשטימונג אונד מיינעס ענדצוועקס ענט שפרעכע. עכ"ל העתק הצוואה הנ"ל. ומכאן ולהלן יועתק פה תשובת שאלה וז"ל:

תשובה ט

שיל"ת, פ"ב נגהי ליום ג' דסליחות תקפ"ג לפ"ק. במיעל שתא תיתי שלמא רבא מן שמיא וברכתא במוסוף תלתא, בני ריבא ובר ריבא, וחיי אריבא, ומזוני רוויחא, לידיד נפש כל חי, ה"ה הרבני הנגיד המפורסם צדיק ונשגב כש"ת מו"ה הרש לעהרן נ"י:

יקרתו הגיעני תמול, נפשו היפה איותה לדעת דעתי הקלושה בהא דשאלנא קדמיכון **אודות גביר אחד שבק חיים לכל חי וציוה קודם מותו ומינה אפטרופוסים נאמנים והפריש סך מסויים להיות קרן קיימת ומהפירות יעשה דברים טובים לתיקון נשמתו תהא צרורה בצרור החיים. ופונקט אחד לבחור יניק וחכים אחד בחור וטוב הראוי**

יאהרען אונד ניכט איבער 15 יאהרען אלט, דער זיך דען טאלמודישען שטודיען ערגעבן וויל, אויף איהם דאמיט אין זיינער ערציעהונג בעהילפליך צו זיין, איהן צו דער פאלקאממענטען קענעניס דעס תלמודס אונד דער ראבינישען לעהרען צו לייטען, ער זאלל אויך אונטערריכט אין דער לאנדעסשפראכע, שרייבען אונד רעכנענקונסט נעהמען, אבער הויפטזעכליך מיססן זיינע שטודיען דעם תלמוד אונד דען ראבינישען קאממענטארען אים העכסטען גראדע געווידמעט זיין אום ענדליך אים שטאנדע צו זיין, מורה הוראה בישראל, דאס איזט, וואס זיינע תלמודישע קענעניס בעטריפט איינען יידישען אבער ראבינער זיין צו קענען, אונד נאכדעם צור פערפאלקאממונג זיינער ראבינישן שטודיען היער אים ארטע אדער אנדערסווא אין דיזעם קעניגרייכע קיינע געניגזאמע געלעגענהייט איזט, אונד דאצו בעסערע געלעגענהייט זיין זאלטע אויף דען יידישן זעמינאריען אדער האהען שולען אים אויסלאנדע, זא זאללען דיא פארגעשריבענע יעהרליכע 200FL. איהם דאצו דיענען אונד זאלל דער זעלבע שטודענט דיא פארגעשריבענע יעהרליכע 200FL. פארטוועהרענד בלייבענד געניסען בים ער דאס אלטער פאן 25 יאהרען ערריכט האבען ווירד:

אבער דיעזעס אללעס אונטער דעם גענויסטען בעדינג, דאס דרזעלבע יינגלינג אדער שטודענט זיך אלס איינען וואהרען גאטטעס דיענסטיגען יודען רעליגיעס אונד אלדא אויך מאראליש בעטראגען, אונד דאס ער זיך מיט ערנסטעם פלייסע דעם תלמודישען שטודיאום ערגעבע אונד געהעריגע פארטשריטטע דארין מאכע:

בייא מאנגעל פאן דעם איינען אדער פאן דעם אנדרן געמעס דען איינזיכטען מיינער אדמיניסטראטארען אדער דערען סוקסעסארען (אימער אים אויגע האלטען, ווען עס מעגליך איזט) געבע איך איהנען דיא פאלמאכט, אהנע דאס זיא נעטהיג האבען איהרע אורזאכען דאפיר אפפען אס טאגע צו לעגען, איהם, דעם יינגלינג, דאס פארגעשריבענע יעהרליכע אונטערהאלט ענטזאגען אונד ענטציעהען צו קענען, אונד אן זיינער שטעללע

שמספיקים שנים במעות המתוכן. ד' אי רשאים לשנות משום דהוה גזל בחור עני אחר אשר היה זוכה לשלחו חוץ למדינה וללמוד שם. ה' אי איכא משום מצוה לקיים דברי המת:

(א) פשוט יותר מביעא בכותחא שיפה עשה, ומנהג אבותינו ורבותינו הקדמונים ניהג שהרחיקו נדוד מביתם להרחיק עצמם מגעגועי אבותם ומדאגת אשה ובנים, ואפי' רבינו הקדוש אשר כל ישראל השכימו לפתחו ושכיחי מתיבתא גבי' טפי כמבואר פ"ב דנדה דף י"ד ע"ב, מ"מ פסיק לר"ש בריה למיזל לבי רב תריסר שני כמבואר במס' כתובות ס"ב ע"ב, ואפי' מא"י לחו"ל נדודו ללמוד תורה אע"ג שהיו שם בא"י ישיבות, כמ"ש תוס' במס' שבת ט"ת ע"ב ד"ה הא לן וכו'. ומה שהקשו שם מברכות [מ"ד ע"א] אינהו אכלי ואנן ברכינן, תירצו יפה בקידושין למ"ד ע"א [ד"ה הא] בסוף הדיבור, וכוונת תירוצם מבואר שבני א"י שנתעכבו בבבל זמן זמנים ואכלו שם מפירות בבל היה לו להודיע להם נוסח הברכה שמברכים פה בבבל ולא נוסח שיברכו כשיחזרו לביתם, משא"כ התרת חגורה במס' שבת שפיר אמר לבני א"י שלומדים לפניו כי לא שינו מלבושיהם ונתעטפו ונתחגרו בחגורה של בני א"י (וגם בבבל, ע"כ אמר להם כאשר הם צריכים עתה. ומבואר מזה שלא נשאר שום תלמידים בעירם כולם החליפו אלו אזלו להתם ואלו באו לכאן, דאל"ה לא היה לו להניח לומר הדין הראוי לבני מדינתו משום נכרי הבא מארץ רחוקה, אלא ע"כ חליפות למו. עיין ברא"ש ר"פ אשה שנתארמלה סי' ה' מייתי ירושלמי דר' אבהו שלח רבי חייא בריה לטבריה, אע"ג שר' אבהו גופיה היה גדול ורב גובריה:

ובספ"ק דמגלה [ט"ז ע"ב] אמרינן גדול ת"ת יותר מכבוד אב ואם שהרי י"ד שנים שהיה יעקב אבינו נטמן בבהמ"ד של עבר לא נענש, וצ"ע דלמא על אותן י"ד שנים ששמר באשה בבית לבן לא נענש דגדול פריה ורביה יותר מכיבוד או"א, וכן כתיב [בראשית ב' כ"ד] ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, ועל י"ד שבבית עבר נענש דת"ת אינו חביב ככיבוד או"א, וצ"ע לכאורה. וי"ל דפ"ו הו"מ לקיים בביתו לולי שהוא גרם לעצמו

לעמוד בהיכל מלכו של עולם ית"ש ללמוד וללמד לשמור ולעשות עד יצליח להוראה, ואותו היניק לא יהיה פחות מבין עשר שנים ולא יותר מבין ט"ו שנים, ולו יותן לסיועת לימוד תלמוד ופוסקים סיוע סך ב' מאות זהו בכל שנה עד יגדל ויהיה בן כ"ה שנים, ובתנאי כפול כמה פעמים שירחיק נדוד וילמוד בישיבה חוץ למדינה דוקא, והטעם מפורש כי איננו רואה במדינה עצמה שום מקום מוכן מוצלח לישיבה והרבצת תורה, ורשות ניתן להאפטורפסים לבחור הבחור ההוא ועין השגחתם יהיה עליו שיעסוק רק בתורת ה' וביראתו כל היום, אלו דברי הצוואה כפי שהועתקה לפני:

והנה האפטורפסים לא מצאו בן יותר מוכשר וחרף כ"א בן ותיק של רב אחד מגאוני המדינה ההיא ושלחוהו חוץ למדינה לישיבת גאון אחד, והתחבר עמו עוד יתום עני אחד שנשתלח גם הוא לשם מחברת ת"ת, ושמשו החברים בישיבה שנה ומחצה, ובעו"ה נטלה העטרה ונתמעטה כבוד התורה שם וחזרו ב' הבחורים לביתם, ועתה אין הרב מרוצה להחזיר בנו לישיבה אחרת, באומרו כבר התחכם על אותה הישיבה כפי מסת פלפול התלמידים, והרב קיבל עליו ללמוד עם שני הבחורים בעצמו דרכי הפוסקים, באופן שבמשך חמשה שנים יעמיד אותם על הנסיון בהוראת או"ח וי"ד, וביקש שהאפטורפסים יתנו סך ב' מאות זהובים הנ"ל לשני הבחורים ביחד בנו והיתום, ולא יצאו עוד החוצה לשמש לפני רב אחר בישיבה חוץ למדינה, ומעתה נפל ספק אם יש רשות לעשות כן, כי לכאורה ירבה זכות הנודד ז"ל להגדיל תורה ולהאדיר טובים השנים מן האחד, או אין להם רשות לשנות ממה שצוה והקפיד דווקא שילכו חוץ למדינה. ע"כ תורף השאלה:

תשובה. ואנכי לא ידעתי מה מצאתם כי לממש כליי וכיתי ריקם בעו"ה אין לחם ואין שמלה מבוררת בהלכה, גם לשלחו למרחקים כל כך, אך מה אעשה רצון יראי ד' אעשה ואענה מה ישים ד' בפי אותו אשמור לדבר, ויהיו לרצון אמרי פי, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. ריש דברים נבאר אי יפה עשה וקפידא רבה איכא שצוה שיצאו דווקא ללמוד חוץ למדינה. כ' אי כבר יצא ידי חובתו בשנה ומחצה. ג' אי איכא תוספת זכות במה

בושתה טרם שנסייע לזה לקיים מצות עשה, כי אם אין לו פטור ממ"ע, משא"כ אדם שרוצה למכור ס"ת דבעינן מעלין בקודש צריך שיקום מצוה רבה דוקא. ודע דכל זה אם אינו מוצא ללמוד או לישא כלל, אבל זולת זה אע"ג דמצוה גדולה היא מ"מ פליג שאלתות פ' אמור וצ"ע לדינא עכ"ל על הגליון א):

וצ"ע לכאורה בתוס' ביצה ה' ע"א הא לן והא להו שהקשו על ר' יוסי דעירובין שהיה בא"י, ומאי קושיא דלמא ר' יוסי קאמר כן לתלמידיו שהיו לפניו מבני בבל. ועפ"י דברי תוס' קידושין הנ"ל י"ל קצת. אבל היותר נ"ל עפ"י דאיתא במס' גטיין וי"ו ע"א עשינו עצמנו בכבל כא"י לגטיין מכי אתא רב לבבל, פירש"י וקבע ישיבה בסורא ושמואל בנהרדעא, אבל מעיקרא לא, אע"ג דמשגלה יכניה לבבל והחרש והמסגר עמו לא פסקה תורה מהם עכ"ל, א"כ י"ל כיון דלא הי' ישיבה בבבל בזמן המשנה לא נדרו הלכו בני א"י בבבל ללמוד, אע"ג דעכ"פ בני בבל הלכו לא"י, מ"מ כיון שעמדו לפני ר' יוסי בני א"י ג"כ לא היה לו לומר דינו לפני בני בבל הבאים ממרחק ולמישבק בני אתריה כמ"ש לעיל, ויפה הקשו תוס' בכיצה ה). אבל במס' שבת וברכות ובשאר דוכתא הוה בחר דנקבעו ישיבות בבבל ע"י רב ושמואל אזי החליפו מקומותם כמו שהוכחנו לעיל:

אכתי פש לן גבן מה שעומד לנגדינו הא דר' אביתר בגטיין וי"ו ע"ב דקרי עליהו דההולכים ללמוד תורה למרחקים ויתנו את הילד בזונה, וע"ש תוס' ד"ה ויתנו וכו', ולמסקנא התם אמרינן ר' אביתר אסכים מאריה על ידו, וא"כ תקשי כל הני שהבאתי לעיל, ודבר תימה הוא לכאורה. ומצוה ליישב ולמימר דאדרבא מהכא מוכח ככל דכתוב ומפורש לעיל, והיינו קפידתו דרב יוסף דאמר לאו בר סמכא הוא, עפ"י מה שאבאר, דהנה הכותב קרא לצחות ומליצה בעלמא ולא שיהיה כן כוונת הקרא מותר בלא שרטוט כמבואר בתוס' [ד"ה א"ר]

הבריחה מפני עשו, וראוי לקבל ע"ז קצת עונש, משא"כ לשמש בבהמ"ד של עבר א"א לקיים בביתו, אעפ"י שלמד ושמש יצחק אביו כל ימיו מ"מ הא עדיף טפי, א"כ כיון דא"א לקיים בענין אחר אפי' לא הי' בורח מפני עשו היה ראוי לכך, א"כ לא נענש על אלו י"ד שנים. ועיין מג"א סי' תמ"ד ס"ק י"ג דבריו קצת מגומגמים הארכתי במקום אחר:

ועיין בתוס' מס' אלילים י"ג ע"א ד"ה ללמוד תורה וכו' כתבו בשם שאלתות דרב אחאי דללמוד תורה ולישא אשה קיל ע"ש, ובספר טורי אבן באבני מלואים שלהי מס' חגיגה [ב' ע"ב] לא תוהו בראה (הב'), לא ידע מקומו איה, וגם נתקשה בסתירת דברי השאלתות שבתו' שלהי פ"ק דב"ק [י"ז ע"א ד"ה והאמר] ע"ש, והנה מקומו מוכשר לו בשאלתות פ' אמור [שאלתא ק"ג] יע"ש. והסתירה לק"מ דנהי דעצם ת"ת עדיף מ"מ הכא דיכול ללמוד גם בביתו ולא יטמא בבית הפרס, וכן לישא אשה באופן שלא יצטרך לטמאות, ורק אותו החביבות שיש בלימוד לפני רב דוקא או לישא דוקא אשה זו באופן זה, דאעפ"י שהוא מצוה מ"מ קיל משארי מצות, ע"ד דברי מג"א הנ"ל, וכן הוא בתוס' בכורות כ"ט ע"א [ד"ה היכי] ע"ש. ומהתימה על הגאון טורי אבן שנעלם כל זה ממנו א):

ובגליון מג"א שלי סי' קנ"ג סק"ט כתבתי וז"ל צ"ע בתוס' גטיין מ"א ע"ב שם [ד"ה לא] וב"ב י"ג ע"א סוף ד"ה שנאמר וכו' וק"ל א) דמוכח דס"ל דמשום אשה דלא מיפקדא אפ"ו רק לשבת יצרה דדברי קבלה לא מוכרים ס"ת, אבל איש דמיפקד נמי אפ"ו וה"ל תרתי פ"ו דאורייתא ושבת יצרה דקבלה, ע"ז נעשה מצוה רבה ומוכרים ס"ת. ועיין ב"ש סי' א' [סק"ב] משמע דלא עדיף שבת דאשה ממצוה דלערב אל תנח דזכר שכבר קיים פ"ו, דתרווייהו דברי קבלה נינהו. ומ"ש אלי' רבה [סקי"ב] מש"ס כתובות [ס"ז ע"ב] דלהשיא יתומה קודם משום בושתה מרובה. י"ל להקדים דוקא ולא לדחות. א"נ לענין מצות צדקה מוטל עלינו להסיר

סי' כ' ד"ה ואגב, ושי"נ. וראה עוד ח"י גיטיין מ"א ע"ב ד"ה שנאמר.

ד) וכ"כ בקיצור בח"י שבת ט' ע"ב ד"ה הא.

א) וכ"כ בשו"ת יו"ד סי' רנ"ד ד"ה והנה המוכר, ושי"נ.

ב) בלקוטי חב"ח חלק ח' הגי': ונ"ל.

ג) נדפס לפנינו על גליון השו"ע, וכ"כ בשו"ת אה"ע ח"א

אשר עשית הדבר הזה שהלכת בזריזות לשחוט, ואז לא חשבת את צנך ואת סכנת ראיית גודל לדקתו ונחצתו אהצתו אללו צנציל זה צנך אצנך צנכה כפולה ונחפלת על סני דברים אלו והצן:

הנה הוּפְרָטִים וּדְקָדִים לֹוֹה לֹא כִקְרָא הַכְּסִיּוֹן עַל יִלְחַק כִּי הוּא הִי' הַנִּשְׁחָט, וְכִ"ל פְּסוּעַ כִּי יִלְחַק שְׁחִי' בֶן אֲצִרְהֶם וְנִחְגַּדְל וּקְטוּתוֹ בְּאִמּוֹנֹת אִוּוֹן אֲשֶׁר חִקַּק אֲבִיו בְּלָצוּ סְלִיךְ לְוֹסֵר כַּפְסוֹ לֵה', וְלֹא הִי' חִידוּשׁ כִּ"כ כִּוּוֹ בְּאֲצִרְהֶם שְׁחִי' בֶן תְּרַח, וּמַעֲלָמוֹ נִתְעוּרָה לְאִהְצַת ה' כִּ"כ עַד שְׂרָלָה לְשַׁחֲטוֹ בְּכוֹ יִמִּידוֹ הוּא חִידוּשׁ יוֹתֵר הַרְבֵּה, וְאִכּוֹ כְּלָמוֹד וּמִאֲצִרְהֶם הַגַּם שְׁאִין לָנוּ אֲבִי כִיִּלְחַק וְלֹא נִחְגַּדְלָנוּ בְּצִיַת אֲצִרְהֶם כִּיִּלְחַק, וּ"וֹ כְּלָמוֹד וּמִאֲצִרְהֶם, וְלִכֵּן אֲמַר הַקְּרָא הַצִּיעוֹ אֵל אֲצִרְהֶם אֲצִיכֶם שְׁהוּא וּמַעֲלָמוֹ הַתְּעוּרָה וְלֹא הִי' אִדָּם שְׁקָרָא לְהַקְצִיָה אֲדוֹן אֲלֵהּ הוּא וְעִי' וְהִי' שְׂכַחְצוּ בַּס' כַּח כְּכִ"ל:

כִּי צִנְךְ אֲצִרְכֶּךְ עִי' רַשִׁי, וְכִ"ל עַשִׁי' הַמּוֹדֵשׁ לְוֹה כּוּסְלוֹ לְכַבְּדִים וְהִי' כְּכַבְּדִים אִין צַהֵם קָבָה וְשָׁנָה כֶּךְ יִשְׂרָאֵל, וְאִוּוֹ זִ"ל אִין כְּלִי וּמִחְזִיק צִרְכָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵהּ הַשְּׁלוֹם שְׁאִין הַצִּרְכָה וּמִחְזִיקי' אֲלֵהּ כַּשֵּׁם שְׁלוֹם וְהִי' אִינוֹ וּמִחְזִיק שְׁחִי' בְּחִזְקָה וּמִחְזִיקוֹת, וְהִי' כִּי צִנְךְ אֲצִרְכֶּךְ צִרְכָה וּמִחְזִיקוֹת צִרְכָה כַּפּוֹלָה וְהַרְבֵּה אֲרָצָה זֶרַעַךְ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם שְׁאִין צַהֵם שְׁנָה וְעִי' תְּחִיקוֹת הַצִּרְכָה וְצִדְרוֹשׁ הָאֲרָכָתִי וְאֲכִ"ו:

וְשִׁמְתִי זֶרַעַךְ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֲוֹל עַל שְׂמַת הַיָּם, כִּ"ל שְׁהַצְטִיחוֹ ה' שְׁחִי' בְּגִדּוֹלָה כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּ"וֹ לֹא יִצְעוּ וְלֹא יִעֲבְרוּ עֲלֵיהֶם וְהִי' הַזְדוּקִים לְהַשְׁטִימֵם בְּחִלּוֹת הַזְדוּקִים כְּדַכְחִיז גְבִי רַשְׁעִים, וְהַרְשָׁעִים כִּים כִּגְרַם הַשְּׁקַע לֹא יוֹכֵל, וְהִנֵּה חוֹל הַיָּם הוּא הַנּוֹעֵבֵב הַמַּיִם שְׁלֹא יִעֲבְרוּ גְבוּלָם וְלֹא יִשְׁטַפוּ הַעוֹלָם, וְהִי' צִרְכָה ה' כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֲוֹל הַיָּם וְיֵשׁ לְהִאֲרִיךְ:

בְּמִדְרָשׁ כַּחֲוֹז וְיֵצֵא אֲצִרְהֶם אֵל לְעִרְוִי, וְיִלְחַק הִיכֵן הִי' שְׁלַחוּ לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּצִיַת וּדְרָסוֹ שֶׁל שָׁם, וְצִיַּ"ח כְּחִקְשָׁה לְוֹה לֹא לְמוֹד אֲלֵל אֲבִיו שֶׁגִ"כ זָקֵן וְיֵוֹצֵא בְּצִיַּת הִי' כְּדִאֲחִתָּא בַּסִּ"ק וּמִדְרָשׁ, וְתִינֶץ אֲוִי בְּצִיַת וּדְרָסוֹ שֶׁל שָׁם וּמִדְרָשׁ עַשִׁי' וְכִ"ל דְּלִ"ק דְּוֹרְצָה יִשְׁבֵּה וּרְבֵה חֲכָמָה שְׁשׁוּעָה כְּוֹה סְבִרוֹת וְכָוֹה מַכִּים לְחֹרָה וְכֵן אֲמַר זִ"ל וְעוֹבֵד שִׁיִּשְׁלַחוּ הַאֲבוֹת אֵת בְּנֵיהֶם וְעַל פְּנֵיהֶם לְמַקֵּ"א שָׁשִׁם יִהִי' שׁוֹקְדִים בְּתוֹרָה וְכֵן עָשָׂה אֲצִרְהֶם: **עוֹד** הַקְּשָׁה צִיַּ"ח לְוֹה שְׁלַחוּ דְּוֹקָא אֲחֵר הַעֲקִידָה לְצַהֲוִ"ד שֶׁל שָׁם, וְכִ"ל לְהִיּוֹת כִּי בְּשִׁלּוֹת הַאֲבִי אֵת צְנוֹ וְעַל פְּנֵי יֵשׁ בּוֹ סְנִי דְּצִרִים הַמְּעַכְבְּדִים, אִ' אֲוִי לֹא יוֹכֵל הַצֵּן הַדָּךְ וְעָוֹג וְאֲלוֹד וְנַפְשׁוֹ קְסוֹרָה צְנַסֵּשׁ אֲבוֹתָיו לְסַבּוֹל שִׁירְחִיק כְּדוֹד וּמִאֲבוֹתָיו גַּם אֵם יוֹאֵלָה שָׁם כֹּל לְרַבּוֹ וְהַאֲבוֹת יִחְזִיקוּ עַל יְדוֹ, גַּם יֵשׁ לְחוֹשׁ אֲוִי תַחַת שִׁיעֵלָה וְעֵלָה וְעֵלָה יָד וְעֵה וְעֵה יִתְחַצֵּר עַם וּרְעִיעִים וְיִלְךְ דְּרָכִים עַקְלָלוֹת, לִכֵּן לֹא שְׁלַח אֲצִרְהֶם אֵת יִלְחַק לְיִשְׁבֵּה הַגַּם שִׁיעֵד אֵת כַּפֵּשׁ צְנוֹ כִּי לְדִיק הוּא וּ"וֹ אֵל תְּאִמִּין כְּחִיב, וְגַם מְוָסוֹם טַעַם הַרְאִשׁוֹן אֲוִי לֹא יוֹכֵל לְסַבּוֹל הַרְחִיק וּמִאֲבוֹתָיו, אֲבָל אֲחֵר הַעֲקִידָה שְׂרָאָה גּוֹדֵל לְדַקְחוֹ וְעוֹהֵר לְצְנוֹ שְׁלַח חַס עַל כַּפְסוֹ וְהִלְךְ לְהַשְׁחֵט לְפָנֵי ה', קו"ח שְׁלַח יִהִי' חַס עַל עֲלָמוֹ וְלֹא יִקְשָׁה לוֹ לְהִיּוֹת רַחוּק וּמִאֲבוֹתָיו לְכַבּוֹד ה' וְתוֹרָתוֹ לְהַרְבּוֹת חֲכָמָה וְדַעַת אֵת ה', וְגַם אִין מְוָסוֹם לְחוֹשׁ שִׁיעֵדָה וּדְרָךְ חֲחִיִּים וְלִכֵּן צַעַח לְצִ אֲצִרְהֶם לְשְׁלַחוּ מִאֲחֵר אֵל צַהֲוִ"ד שֶׁל שָׁם, הָאֲרָכָתִי לַעַת הַלְּוֹךְ:

פְּרִשְׁתַּת חֵי שְׂרָה

וְיִדְוִין חֵי שְׂרָה, בְּמִדְרָשׁ יוֹדַע ה' יוֹי תְּמִינִים וְנִחְלַתָם לְעוֹלָם תְּחִי' וְכִ"ל עַשִׁי' שֶׁ"ס שְׂנַת זְקִיכִים אֲשֶׁר הִאֲרִיכוּ יוֹמִים אֲחֵר יִתְשַׁע יוֹמִים הִאֲרִיכוּ סְכִים לֹא הִאֲרִיכוּ וְעִי' רַשִׁי וּמִהַרְשִׁ"א צַח"א פְּלִיג כִּי יוֹמִים הִיִּינוּ יוֹי לְעַר וְשָׁכִים הֵם שֶׁל עוֹבָה, וּמִקְשָׁה הַשִּׁ"ק לְוֹעֵן יִרְצוּ יוֹמִים וּמִהַרְשִׁ"א הִי' צִרְכָה כְּחִיב וְאִין לוֹ מוֹבֵן רַק עַשִׁי' דּוּמָק כַּפִּירַשִׁי"ס וְכִ"ל כִּי בְּאִמַת לְלִדִיק גְּמוֹר